

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 286.

V Ljubljani, v torek 15. decembra 1885.

Letnik XIII.

Uboga Srbija.

Sliši in bere se, da so mlado srbsko kraljestvo večidel le židovski milijonarji v sramotni bratomorni boj zapeljali, da bi s tem za-se dober „g'schaft“ napravili, slovansko Srbijo pa — vničili.

Kar so nameravali, so tudi povse dosegli.

Srbom so za vojne stroške usilili na posodo 25 milijonov frankov, t. j. 10 milijonov goldinarjev, po 10% obresti, vsled česar so se Srbi zavezali, da bodo židom od tega vsako leto 1 milijon goldinarjev obresti v zlatu plačevali. O uboga Srbija!

„Wiener Tagblatt“, kteremu je kot rabinarskemu listu ta stvar gotovo dobro znana, je pisal, da se bode od svega posojila za zdaj le 12 1/2 milijonov Srbom izplačalo in tudi ne vse naprej, ampak vsak mesec 3 milijone, toraj do konca novembra t. l. le 6 milijonov. Vsled nesrečnega srbskega boja pa da je potem tudi darežljivost židovska nekoliko ponehala.

A kdo je največ pripomogel, da je boj za Srbe tako silno nesrečno izpadel?

Tudi židje. Sliši se namreč, da so bili oni tudi skrb za vse vojne potrebe srbske vojske prevzeli.

Neko židovsko društvo se je bilo zavezalo 10.000 vojaških plaščev (iz najslabše robe) po 34 frankov preskrbeti, dočim so druge poštene firme plašče iz dobrega blaga po 17 frankov ponujale, pa vendar niso uslišane bile.

Kar se topov tiče, imel je sicer kralj Milan tako zvane Bange-kanone že poprej naročene, toda še le za drugo leto. Nek usmiljen židovski konzorcij mu jih je pa precej preskrbeti obljubil, toda silno drago, v kar je nesrečni Milan vendar privolil. Enaka pogodba bila je z nekim židovskim društvom tudi za puške narejena, pa vse — v pogubo Milanu.

Vse namreč, kar so semiti srbski državi preskrbeli, ni bilo za nič. Puške niso hotle pokati. Zimski plašči niso bili za rabo, narejeni so bili menda iz samih zavrzkov. Srbski vojaki toraj niso

imeli niti dobrega orožja niti priprave obleke, pa tudi potrebne hrane ne, kajti tudi ta bila je v semitskih rokah, toraj so Srbe, kakor se sploh sliši, večidel lačne v boj gonili. Topovi so tudi slabi in prepozno došli, ko je bila vojska že zgubljena, kakor tudi en del tistih dragocenih plaščev, ki so bili kakor obnošeni, še preden so se rabili.

Vse to je bojda zakrivila tista prijazna židovska pomoč, kateri je nesrečni Milan toliko zaupal.

Tako toraj res vsaka država v svojo gotovo pogubo rine, ktera si pri židovskih milijonarjih pomoči išče. Egipt imajo ti zlati teletarji že popolnoma v svojih pestéh. Turčija, kateri so židje vselej radi „na pomoč“ priskočili, je dandanes tako rekoč le njih davkarija; a naša uboga Srbija je ravnokar svoje dohodke za vso prihodnost semitom zastavila, da je reva z njih pomočjo sama sebe v pogubo pahnila.

Zdaj bode kralj Milan morda vendar spoznal, da je še zmerom boljše staro domače poštenje, nego od njega strastno objemani, novi moderni židovski liberalizem, kterega spredaj in zadek ni nič družega, nego sama gola sleparija in odrtija kristjanov, v prospeh „alliance israelite“ kot prihodnje gospodarice krščanskega sveta. D.

Narodi na Balkanu.

II. Srbi in njihovo pravo.

(Konec.)

Po smrti Jurja Brankoviča 1457 vladal je deželo njegov sin Lazar, pa umrl je že v prvem letu vladanja. Zapustil je hčer, ki je bila omožena s Štepanom Tomaževičem, sinom bosanskega kralja Tomaža. (Bosna je bila sicer že od nekdanjega kraljevstva, pa vendar del srbske države.) Na smrtni postelji je Brankovič določil svojo ženo Ireno (Paleolog) kot naslednico. Plemenitaši se razcepijo v dve stranki. Eni, bosanska stranka, podpirali so Ireno in njenega naslednika Štepana Tomaževiča. Da bi srbsko državo ohranili neodvisno, postavili so jo pod papežovo oblast, nadjaje se pomoči od krščanskih

narodov. Drugi, turška stranka, bili so Turkom prijazni ter proglasili sovladarjem Ireni Mihajla Bogojeviča, brata velikega vezirja, Mamuda paše. Irena pa ukaže Bogojeviča vjeti in odpeljati na Ogersko. Tomaževič, Irenin zet, je bil priznan za srbskega vladarja. Potrdila ga je ogerska zbornica in sicer iz naslednjih vzrokov: ker je bil poročen z edino hčerjo zadnjega postavnega srbskega vladarja; ker mu je Irena odstopila vladu in ker želj večina srbskih plemenitašev.

Turška stranka pa pokliče Turke na pomoč. Mohamed II. pridere z veliko vojsko nad Srbe, deželo opustoši, podré samostane in cerkve ter 200.000 Srbov odpelje v sužnost 1459. l.

Tudi sedaj ni imel sultan Mohamed II. nobene pravice do srbske zemlje. Imenoval se je sicer varuha Marije, žene prejšnjega sultana Murada II., toda ta je imela toliko pravice, kakor Milena, žena Bajazidova.

Mnogi zgodovinarji sklepajo iz tega, da je Srbija postala turška provincija. Temu ni tako. Mohamed II. je prišel v Srbijo kot varuh sultanice Marije, Brankovičeve hčere. Plemenitaši ga niso sprejeli kot vladarja, marveč kot varuha Mariji. Dežela je ostala v oblasti plemenitašev, Marija je vladala le po imeni namesto Tomaževiča, bosanskega kralja. Prejšnje pogodbe, po katerih je bil srbski vladar turškemu sultanu vazal, ostale so pri starem. Se vé, turški sultan se ni oziral na stare, nespremenjene srbske pravice, a s tem ni rečeno, da jih ni bilo, marveč je le dokaz turške prevzetnosti, krvočnosti in samosilstva.

Sploh je pa ostal veči del srbske države še neodvisen od Turka. Tomaževič je vladal prosto v srbski Bosni. Še le, ko so se plemenitaši vzdignili tudi zoper njega ter poklicali Mohameda II. na pomoč, postal je i on vazal turškega sultana ter mu obljubil plačevati letnih 25.000 zlatov.

Pa kmalo odreče sultanu svojo pokorščino. Mohamed se pridrvi z 150.000 možmi v Bosno; Štepan Tomaževič se podá v turški tabor, da bi sprosil sebi in kraljici življenje. Sultan mu obljubi, ako se podajo vse trdnjave v deželi. V enem tednu se

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

A drugič nova postava namerava še bolj vaše telesno blagostanje. In ravno to je, kar prosim, dobro premislite.

Dokaz tega stavka. Resnica neovrgljiva: Vse je telesnemu blagostanju spešno, kar množi denar in kapital.

A jaz rečem: Taka je nova postava.

Tedaj sklepam: Nova postava res telesno blagostanje pospešuje.

In res, da vas naravnost primem, Štanjelci, vprašam vas: vam dopadejo petice in tolarji, ali cekini? Gotovo bote rekli vsi: Da, da, le dosti jih imeti! In kaj družega je namen novi postavi nego pomnožiti število tolarjev in cekinov? Lesene svečnike za cerkev hoče ona, da se iz srebrnih naredi okrogli denar, ki tako rad teče. Dalje hoče postava

pobratiti vašim lesenim in kamnitim svetnikom zlato in srebro in druge dragocenosti, da se poprodajo in zanje povlečejo lepi belaki in rumenjaki. Ne, veste, Štanjelci, da zdaj na svetu nič ne veljá in ne zmore, kdor nima okroglega? Vse bogastvo se zdaj preobrača v denar. Enkrat se je reklo: Kolikor imaš, toliko veljaš, zdaj pa se bo reklo: Kolikor plačaš, toliko veljaš. Potrpite toraj, najpred treba iz starih zakladov denarja narediti, potem, ako vam bo ljubo, pa kupite cerkvi tudi streho zlato. Denarja, denarja treba je dobiti, predno se hoče kaj veljati. Zatorej veselo pozdravite postavo, ki vam denar tako rekoč ponuja, ki je toraj tudi vašemu telesnemu blagostanju koristna, kakor sem zgoraj rekel in s tem tudi dokazal.

Tako toraj, Štanjelci, lahko sprevidite, kako modro, kako dobro premišljeno je vse, kar vam velé cesarske postavbe. Zatoraj upam, da jih bote z vernim srcem sprejeli in nikdar se predrznili še celó misliti ne proti njim, kar bi bilo že samo na sebi pregrešno. Zdaj se pa bote razšli in nikdar se ne več zbrali v tak namen kakor danes.“

Mnogo poslušalcev se je res dalo pomiriti in so jeli počasi odhajati. Toda nekteri možje so vendar

se obotavljali in še vestno med seboj godrnjali, a tako nerazumljivo, da Geravs ni mogel izslediti nobene besedice, akoravno je na vso moč na ušesa vlekel. Vendar tudi ti so se počasi razšli in ostale so le nekatere onih žensk, ki so bile koj od začetka prišle s šiviljo mrtvaških žakljev.

„Dajte nam coprnico, da jo vržemo v ogenj!“ glasi se spet.

„Babje pošasti, ali se ne poberete od tod?“ zagrmí Geravs, da se stopnice in dvorane stresejo. „Coprnica bo danes tu noter šivala!“

Pri teh besedah zaluskne vrata in zaklene staro šivilijo v občinsko dvorano. On sam pa z Mostovskim napoti se proti svojemu stanovanju ne mené se za ženske, ki ga od desne in leve obstopivši skoraj pol poti spremljajo kričéč in rojéč, dokler videvše, da nič ne opravijo, ena za drugo zaostane, še malo pogleda za komisarjem ter odide.

Na dvorišči pred stanovanjem že najde Geravs voziček in Franceta Peconovega.

Kaj je pa pripeljal?

Znano je, kako nestrpen bil je državni absolutizem za cesarja Jožefa II. Usvojil si je oblast ne le v posvetnih, ampak tudi v verskih in cerkvenih za-

je vdalo nad 70 trdnjav. Sultan povabi vse plemenitaše v svoj tabor pri Blagaji, da bi jim potrdil stare pravice. Pa sultan ukaže kralju Štepanu in najveljavnejšim plemenitašem odsekati glave, plemenitašem pa, da pristopijo k Izlamu. Stante pede se je večina plemenitašev odpovedala krščanski veri. Nekaj jih je raje umrlo. Na Kosovem polju so bili Srbi pobiti fizično, pri Blagaji duševno. Ti mohamedozovani Srbi so predniki sedanjih družin v Bosni in Stari Srbiji, ki so slovanske narodnosti, turške vere. Oni plemenitaši, ki niso bili prišli v Blagaj, zbežali so v Dalmacijo in na Ogersko.

Sultan Mohamed jim potrdi vse fevdne pravice in avtonomno upravo, le da so imeli v deželi sultanovega namestnika, ki je pobiral od plemenitašev „haradž“, letni davek. 30.000 Srbov tiral je sultan zopet v Carigrad, da so pomnožili število janičarov (novincev). Tako je prišla tudi Bosna pod turško oblast z enakimi pogoji, kakor vzhodna Srbija.

Ostali ste še neodvisni Hercegovina in Zeta (Črna gora). Leta 1498 je podjarmil sultan Bajazid II. tudi Hercegovino, Dubrovnik (Ragusa) se je branil Turkov do bitke pri Mohači l. 1526, Črna gora pa je še dandanes prosta državnica.

Dežela zadnjega srbskega cara Lazarja je toraj le polagoma podlegla turški sili. Ta odvisnost pa ni bila brezpogojna, marveč se je opirala na pogodbe, ki bi morale biti do danes v veljavi. Pravno toraj srbske dežele niso bile nikoli turške provincije.

Domačini, oziroma plemenitaši so bili sodniki in redarji v deželi. Ti so pobirali „haradž“ ter ga pošiljali turškemu sultanu. Turški vojaki niso bili v srbskih posadkah. Le formalno je nadomestoval turški vezir svojega sultana.

V teh deželah se pa je držal sultan dvojne politike. V Bosni, kjer so bili plemenitaši pristopili k Izlamu, pustil je vse pri starem; v Srbiji pa, kjer so ostali večinoma zvesti svoji stari veri, delil je sultan obširna zemljišča spahom, svojim bojovníkom. Ti tujei v deželi odirali so narod, od tod vedni boji, hajduci in izseljevanje na Ogersko.

Princ Evgen Savojski pregnal je zopet Turke iz Srbije do Niša, in po pozarevaškem miru 21. julija 1718 prišla je Srbija z Banatom in velikim delom Bosne pod Avstrijo. Pa leta 1739 je Avstrija Srbijo in Bosno zopet zgubila.

Srbi, ki niso mogli več prenašati turškega nasilstva, vzdignili so se leta 1804 pod Črnim Jurjem in s koncem leta 1806 priborili si deželo. Vstaje so se ponovljale leta 1809, 1810, 1815, in naslednja leta, dokler ni Srbija pod Milanom postala samostojna kraljevina.

Kratki zgodovinski pregled končamo z besedami pisatelja Bana: „Srbski narod se je po stoletnih bojih le pogojno vdal in ima za Rumuni največ pravice. Vsa uprava do Karadjorja je bila v rokah domačih knezov ter potrjena po cesarskih beratih. Pravica, ki začasno podleže sili, oživi se in ostane večna.“

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. decembra.

Notranje dežele.

Česki deželni zbor bil je v soboto vrlo za-

nimiv, kajti narodnjaki so sprevideli, da jim drugzega ne kaže, kakor nasproti silnim in dobro premišljenim napadom velikonemcev po robu postaviti se z enakimi, ali vsaj podobnimi zahtevami. Iz tega namena predlagal je dr. Trojan, ki je tako rekoč starešina českih poslancev, da je pač skrajni čas za vpeljavo narodne ravnopravnosti po celi česki državi. Ta predlog je podpiralo 74 narodnih poslancev. Potreben je česku delu prebivalstva ta predlog tako, kakor zdrava voda ribi, če poslednja živeti hoče. Nemci ondi noč in dan prežé, „kako bi si Čehe podjarmili. Vidoč pa, da to ne gré, jeli so na to misliti, kako bi se z lepo od njih odcepili in odcepljeni del polagoma pripravljali za na nemško mizo. Trojanov predlog je pač sijajen dokaz, da si večina českega prebivalstva ne želi državnega razkroja, temveč da je to vse le sitnost nekterih velikonemcev, ki se s takimi idejami povzdigniti želé. Ob enem je pa ta predlog, glaseč se na izvršitev, že tako dolgo pogrešane ravnopravnosti najsijajnejši dokaz, da so Čehi pravi domoljubi, ki ne iščejo razpada države in dežele v svoji slavi, pač pa vsi želé, da bi Nemec poleg Čeha miroljubno živel in vspešno delal za blagor domovine na zemlji, kjer je zagledal luč svetá. Čehom se smili njihova domovina, da bi se razkosavala. Oni so pravi domoljubje, Nemci v Čedah pa na podlagi svojih idej tega častnega imena prav nič ne zaslužijo, ker oni svoje rojstne dežele ne ljubijo tako, kakor jo ljubi domačin sploh. Kar pa ni čuda, kajti privrandanci so in tega tudi v svojih dejanjih ne tajé.

V soboto imeli so v Zagrebu zopet volitve v prvem okraju. Stala sta si nasproti vladni kandidat in pa oni opozicije. Zmagal je poslednji. Derenčin namreč, za 9 glasov, kar je Zagrebčane v neznansko navdušenje spravilo. Kar se niti Starčeviću ni prevečkrat primerilo, zgodilo se je sedaj Derenčinu. Volilci so ga namreč zadeli na rame in so ga po Zagrebu nosili. Ko so ga prinesli pred njegov dom, spregovoril je nekaj besedi, ktere so bile narodu okoli njega zbranemu, kakor iskra v kup smodnika. Derenčin je rekel: „Moja oseba je malenkost in se zgubi z ozirom na mojo izvolitev. Izvolitev moja je pa vihar ugovor hrvatskega naroda proti sedaj vladajočemu sistemu in sijajen dokaz, da Hrvatska ni še turški pašalik! Živela Hrvaška!“ V uradnih krogih je Derenčinova izvolitev prav tako vplivala, kakor mrzel curek na vroče telo, česar so si pa gospodje madjaroni sami zakrivali, ker so se preveč zanašali na svojo moč in morda še celo priljubljenost. Mestni uradniki Zagrebški so pa lepo po tihem delali za Derenčina in so tudi zmagali.

Ogerski opoziciji se je že zopet ponudila interpelacija kar sama od sebe. Tikala se bode *rabe madjarščine v vojaških uradih*. Stvar je pa sama na sebi taka-le: V Dunavece obsejal se je huzar Jože Kovač. Vsled tega je Budapeštansko vojaško mestno zapovedništvo poslalo nemško prošnjo Dunavečkej sodniji, da naj mu izvoli poslati dotične protokole, ki so se bili napravili o samomoru huzarjevem. Sodnik je odgovoril, da mu je to le tedaj storiti mogoče, če vojaško mestno zapovedništvo prošnji priloži tudi madjarski prevod. Mestno zapovedništvo tega ni storilo, pač pa je zadevo izročilo kornemu zapovedništvu v Budapeštu. General konjice Edelsheim-Gyulay jo je pa poslal v ministerstvo notranjih zadev s pojasnilom, da vojaško mestno zapovedništvo nikakor ni uvrsteno med tiste vojaške urade, ki se morajo pri dopisovanju s civilnimi uradi posluževati madjarščine in je ob enem prosil, da naj bi minister sodnika k pokorščini prisilil. Minister je to tudi odobril in je sodnika privil, da mora izročiti dotične protokole tudi le na nemški dopis. Sploh se pa na Ogerskem ravno kar postava pripravljala, ktera bo razmere med vojaškimi in civilnimi uradi do pičice natanko določila. Kljub temu bode pa opozicija v prihodnjem ministru zaradi te določitve na odgovor klicala.

Rusinom po Galiciji jele so se od poljaške strani pravice pripoznavati, za ktere so se dolgo časa boriti morali. Minuli teden sklenili so v gališkem deželnem zboru, da se morajo takoj vstanoviti po vseh tistih krajih rusinske ljudske šole, kjer vsaj po 3000 Rusinov prebiva. Naučni odsek v deželnem zboru jel se bode takoj pečati z vpeljavo rusinščine po galiških srednjih šolah za učni jezik.

Vnanje države.

Don Carlos je še vedno v Benetkah in bo-leha za sušico v grlu (Kehlkopfschwindsucht). Po najnovejših telegramih mu ni še prav nič odleglo, pač pa se mu je položaj še zdatno shujšal, tako, da se mož boji, da ne bo več španjske zemlje videl. Zarad političnih dogovorov poklical je k sebi svojega brata don Alfonza.

Grki se bodo s časoma tudi prepričali, da je povsod dobro, doma za pečjo, zlasti če je mraz, pa še najbolje. Ker so do najnovejšega časa še vedno z orožjem ropotali in vojake proti turški meji pošiljali, jih je Turčija zopet vprašala, kaj vendar to pomeni. „O nič hudega, nič, rekel je Temistokles, le za to smo jih semkaj postavili nekaj tisoč, da bi ne bili nepripravljeni, če bi se bila štrana jela na iztočno-rumeljski meji motati. Iz tega odgovora politikarji sklepajo, da je Grška sprevidela, da letos za njo ne bo oprava, ker nikogar ni, da bi prvi Turka zgrabil. Grk sam si ga pa ne upa in pojde rajše domu, kakor pa da bi še dalje prežal na plen, ki mu je za to pot odšel.

Kakor včerajšnji telegrami dopovedujejo, je *mednarodna komisija* za uravnavo premirja med Srbi in Bolgari že odšla z Dunaja na Balkan, da določi premirsko črto, t. j. tisto mejo, ktere ne smejo ne Srbi in ne Bolgari prestopiti, če nečejo v večnem boju med seboj živeti. V dotični komisiji so vojaški zastopniki Rusije, Laške in Nemčije, toraj Dunajskemu poslanstvu pridani vojaški atašeji, katerim se bo od naše strani pridružil generalmajor Albori, ki je bil v bosanski vojski generalštabni načelnik Württembergov in prav za prav duša dotične armade. Z Alborijem pojde za pristava lovski major Manojlovič, ki je sedaj v Zemunu zapovednik. Tudi Manojlovič, si je enako Alboriju prvih lavorik v Bosni natrgal in se mu jih je pri njegovi spretnosti še mnogo nadjati. Zato bi ga pa Srbi kaj radi medse dobili, da bi se pri nas odpovedal in ondi vstopil. Manojlovič se je za vse take ponudbe lepo zahvalil, ker je prepričan, da ga v avstrijski vojski večja čast in slava čaka, kakor pa na tujem. Kakor čujemo, se je v najnovejšem času, kedar se je namreč vojska proti Bolgarom pričela, več ogerskih honvedčastnikov oglasilo pri višji vojni gospodki, da bi se jim dovolil začasni prestop v srbsko vojno, kjer se želé proti Bolgarom bojevati. Vojaška zapovedništva so pa vse take prošnje strogo zavračala, ker se nikakor ne vjemajo z nevtralnostjo, ktere se je Avstrija držati sklenila. Edino zdravnikom je dovoljeno bilo iti v Srbijo službovat in ranjenim streč. Vse to godilo se je pa zato, da bi Rusi ne mogli zabavljati in na nas kazati: Glejte jo lukavo Avstrijo, kako zopet podpira svojega vazala (Srba). S tem, da je Avstrija svojim častnikom zabranila prestop v srbsko vojno, dokazala je zadosti svojo nevtralnost.

Vsak čas ima svoje ljudi in tako tudi današnji. Da je današnji naš rod pravi rod pritlikovcev, prepričal se bode vsak, kdor ga v pravi luči ogleduje. Do skrajnosti razvajen in pomehkužen je v resnici nezmožen tistih velikih dejanj, ki se blišče v zgodovini tako pogosto pri prednikih naših. Častno izjemo med tem današnjim rodom na Balkanu dela *Aleksander, knez bolgarski*, mož, ki je iz takega testa, da bi ga niti Napoleonovi čevlji ne ožulili, ko bi ravno danes ne bile drugačne politične razmere in vojne evropskih velesil s svojimi topovi tako silne, da bi celó pekel razbile, če bi si s svojimi močmi semkaj gori upal. Aleksander je vam

devah in vse v svoje področje pograbil. Cerkev in sakristija, božja služba in vse drugo uradovanje se je z nova vredilo po državnih postavah. In da bodo tudi duhovni voljni služabniki državne samooblasti, nadzorovala se je strogo njihova odgoja po general-seminarih, določile se knjige, po katerih se imajo učiti, ne več ne manj in ne drugače, kolikor in kadar je bilo postavno predpisano. Pred vsem pa se je skrbelo, da se vez med državno duhovščino in Rimom ruši; zatoraj so se morali iz učnih in sploh vseh drugih knjig, ktere so duhovni navadno v rokah imeli, izbrisati posebno ona mesta, s katerih se je kakorkoli povzdigovala cerkvena ali papeževa oblast nad posvetno, ali se manj pohvalno govorilo o posvetnih oblastnikih. Cerkevno pravo, zgodovina, celó dogmatika in druge knjige, iz katerih so mladi duhovni zajemali svoje znanje, vse se je moralo podvreči neusmiljenim škarjem državnih cenzorjev. Slednjič je celó rimski breviarij zadela ta žalostna osoda. Bile so tu posebno nekatere lekcije, ki birokratskemu nosu niso vgajale. Staknili so pred vsem one državnevarne besede, ki se beró v praznik svetega Gregorija VII. 25. maja, kjer breviarij pripoveduje, kako moško se je za svobodo cerkve ta papež boril s ce-

sarjem Henrikom in slednjič odstavil ga od kraljevske časti. Da bi — plašili so se — osemdesetletnemu papežu ne prišlo na misel enako ravnati s cesarjem Jožefom! Tudi kar se bere v praznik sv. Benona o razkolništvu, zdelo se je bistremu državnemu očesu sumljivo. Zatoraj je došel cesarski ukaz, naj se na omenjenem mestu v breviariji papir prilipne, ali pa s sajamami zamaže, cesarski uradniki naj strogo pazijo, da se to povelje vestno izvrši; duhoven, ki bi ne slušal, se ima strogo kaznovati.

Gotovo tudi Geravs, zvest in natančen, spolniti je hotel svojo dolžnost; poslal je Franceta Pecona okol vseh duhovnov, do koder je segala njegova oblast, s povabilom naj mu naložijo breviarije, da se prepriča, ali so vsi zadostili cesarskemu povelju.

Ravno se vrne Geravs iz svoje domače pisarne s popisano polo in se postavi pred voz. Toraj začne brati s pole imena posamnih župnij in vikarijatov. Beróč premetuje z desnico po vozu iskaje breviarije, ki so bili po povelji Geravsovega lično v papir zaviti in zaznamljeni z imenom dotične duhovnije.

„Vikarijat Selo! Vikarijat Selo! Aha, aha, ta pa ni razumel mojega povelja. In festo s. Gregorii

Papae . . . vse belo . . . In festo s. Benonis . . . tudi vse belo . . . aha, tako, tako . . .

„Gospod komisar“, se oglasi France, „gospod duhoven s Sela nimajo še saj, ker so se ravno pred tremi dnevi preselili v novo hišo . . .

„Petdeset goldinarjev kazni, kakor veli postava, ki se imajo takoj poslati v okrajno blagajnico za uboge.“

„Drugo vse v redu“, mrmra sam seboj Geravs, „vse v redu“, kar še enkrat površno pregleda polo: „Aha, še jednega manjka, in ta je, in ta je, fara Volki, fara Volki, fara Volki“ . . . ponavlja razmetujoč po vozu. „Ni ga, ni ga. Kaj pa gospod pri Volkih, ti ni dal ničesa, France?“

„Gospoda pri Volkih ni doma že od debelega četrtega, ta dan je šel v Gorico in nikdo ne vé, kje je. V nedeljo, da so Volki v cerkev prišli, a njih gospoda župnika od nikodar ni bilo maševat. Kuhanica pa mi je rekla, da njen gospodar nikdar ne bere in ne moli, kakor s časniki, takih bukev da pri njem nikdar ni videla; tudi da je večkrat rekel, da nima časa moliti, da naj zanj molijo menihi. Tudi da njih g. župnik pridigajo novo vero, da se bodo tudi duhovni smeli ženiti; on dan da so se

do drznosti pogumen, pri vsem tem pa do skrajnosti priprost in skromen. V poslednji vojski nosil se je kot polkovnik, a hodil je v opankah, kakor vsi drugi njegovi prostovoljci, s kterimi je skupaj, t. j. v njihovi sredi spal in skupaj jedel. Kedar so jele govoriti puške, stal je vedno v prvi vrsti, in se ni dosti zmenil za svinčenke, ki so na vseh straneh okoli njega brenčale. Poslednji je hodel spat in prvi je vstajal, dan na dan ob 1/2 5. uri zjutraj, kakor se pravemu gospodarju spodobi. Kedar in kjer je veljalo po desetkrat več srbsko četo napasti in pregnati, zgrabil je sam za puško z nasajenim bodalom in „naprej junaci moji“ vdarili so skupno — on vedno v prvi vrsti — s takim navdušenjem na sovražnika, da se je le-ta moral umakniti. Zato pa je tudi povsod tako sijajno zmagoval.

Liberalci na Angleškem, ki so pri poslednjih volitvah konservativce sicer nadkrili za 82 glasov, hočejo sedaj tiste popolnoma vdušiti s tem, da mislijo Irce na svojo stran dobiti. V ta namen so se že posvetovali Granville, Rosebery, Spencer in Gladstone, kako bi se to najbolje speljati dalo in so se prepričali, da iz vsega skupaj drugače nič ne bo in nič ne more biti, kakor če bi jim Gladstone obljubil, česar Irce zahtevajo. Potem se pa Parnella v Havarden poklicali, kjer so imeli razgovor o napravi ravnokar imenovanega „modus vivendi“. Če bi se Gladstonu ta nakana posrečila, potem se vé, da ima zopet veliko večino v parlamentu, kjer bi zopet gospodaril, da bi se mu Evropa čudila, kakor se mu je že lansko leto v Egiptu in Sudanu. Večina liberalcev s Parnelliti čez konservativce bi znašala 168 glasov.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 12. decembra. Hvala Vam lepa, gosp. vrednik, da ste spregovorili včeraj moško besedo nasproti surovim napadom „Narodovim“ na zadnji pastirski list premil. g. knezo-škofa Ljubljanskega. Skrajni čas je že, da se takemu, prav židovskemu počenjanju z vso odločnostjo po robu postavimo, zakaj dušna hrana, katero podaja ta „Slov. Narod“ (!) o gotovih časih vernemu slovenskemu narodu, je tako neprebavljiva postala, da je brez nevarnosti za versko svoje zdravje ne moremo več uživati. Le pomislite, kako predrzno, da ne rečem nesramno, govori o najvišji duhovski oblasti papeževi in škofovski! (c. f. št. 248 in 249 od 30. in 31. oktobra t. l.) Kako surovo napada zopet v 281. št. od 9. decembra pristrčni zadnji pastirski list našega premil. g. vladike!

Kar pa besediči „katoliški“ (!) „Narod“ o gibanji, „ki se zavoljo znanih slik sedaj goji po Dunajskih cerkvah“, je popolno brezbožno, da ne rečem peklenško hudobno; kajti s tem kaže „Narodov“ „svetnik“, da sovraži gorečo pobožnost katoliških vernikov do Sina Božjega in prečiste Njegove Matere ter kar ne more gledati onih pobožnih trum v katoliških cerkvah — naj so že na Dunaji ali pri nas — ki zadostujejo Bogu ter prosijo odpuščenja Sinu Božjega in prečisto Njegovo Mater zaradi ostudnega dogodka na Dunaji. Mar li so to katoliški nazori o molitvi — o vzajemnosti katoliški — o katoliški cerkvi sploh? Gotovo ne.

Na vas je, katoliški Slovenci, da temu brezbožnemu listu popolno obrnete hrbet; tako ne sme iti dalje. Slovenec ima pričakovati boljših časov le, če ostane veren sin katoliške cerkve; sicer ga bo-

lotile po večernicah deklice moliti rožni venec v cerkvi, a on da jih je vse iz cerkve izpodil; da v nedeljo treba pohajati in plesati. Živio tak gospod! tak, tak, ne pa kakor naš!“

S tem je bilo preiskovanje končano.

Eno uro pozneje sprehajala sta se Geravs in Mostovski po vrtu za Geravsovo hišo.

„Vaš posel je pač siten, gospod komisar, dela vam veliko preglavice“, oglesi se po dolgem molčanju Mostovski.

„To trdovratno ljudstvo, vse za njegov blagor, sreča se mu kar ponuja, vendar kako protivanje! Pa kaj, da bi se človek vsaj na občinske glavarje smel zanašati! A tudi tu ni zvestobe! Kar je pa neodpustljivo, največ se mi ustavlja župan z Vignja, osnoval bo kmalo med občinarji celo vojsko proti meni. Le enega ukaza ne zvrši, najmanjše pomoči ni od njega.“ Tako toži Geravs.

„Jaz pa mislim“, dostavlja Mostovski, „da duša cele opozicije je oni izleček jezuitski na Vignji, sin županov pravim, Vekoslav. Kdorkoli je le enkrat videl klobuk jezuitski, okužen je, nasprotnik vsemu napredku, sovražnik vsemu dobremu.“

deta pogoltnila nemško-židovski liberalizem ali pa ruski nihilizem.

Da se tega obvarujemo, je potrebno, držati se naukov sv. cerkve, rimskega papeža in škofov, „ktere je sv. Duh postavil vladati cerkev Božjo“, da nikdar ne odjenjamo od katoliških načel. Ob enem bomo s tem tudi za svojo narodnost skrbeli, kajti niste še slišali, da bi bil pravi verni slovenski rodoljub zapustil narodno zastavo, pa že večkrat, da so verski izdajalci postali kmalo tudi narodni ubežniki. Pokažite Slovenci, katoliško svoje prepričanje vselej in povsod tudi očitno, in kmalo bo moralo vtihniti širokoustno pa brezbožno besedičenje vašega (ali ka-li?) zastopnika, „Slov. Naroda“! Rojaki! Pokažite, da še živí v vas živa vera, spoznavajte jo tudi v očitnem življenju in tudi s tem, da se popolno obrnete od brezbožnih piscev — vse eno, bodo naj nemški ali slovenski ter pišejo naj nemški ali slovenski. Čitajte in k srci si vzemite, kar vas uče sv. Oče v zadnji svoji okrožnici „o krščanski uravnavi držav“, poslušajte poštene vaše voditelje; nič pa nikar ne imejte opraviti z neodkritosrčnimi pisarji, ki so se izneverili vernemu slovenskemu rodu; če tudi nosijo katoličanstvo vedno na jeziku, v mislih in srcih ga malo več imajo. Kdor dalje gleda, spozná, da, kadar govoré o veri, se le hlinijo, da lažje dosegaajo svoje brezbožne namene. Zato Slovenci, vam ostani v vsem dejanji géslo: Vse za vero, dom, cesarja!

S Štajarskega, 10. decembra. (Nova kongrua.)

Znabiti še kateremu svojih č. g. tovarišev vstrežem, ako ga opozorim na to, da postava o novi kongruji je že 15. junija t. l. v veljavo stopila. Zual bi kdo reči: kaj mi to pomaga, ker dopolnila se mi moja plača bo še le 1. 1888, ako ga še včakam. Res je, da država župnikom kongruje iz stališča nove postave ne bo dopolnjevala pred letom 1887, ozir. 1888, pa stare postave in predpisi, ki o duhovenski kongruji sploh govorijo, se bodo že to leto slobodno začeli nekoliko drugače tolmačiti. Tako je že doslej veljala po vsej Avstriji naredba cesarja Franca, da se ima župnikom povrniti iz verskega zaklada zemljiščen davek, ako bi zavolj njega dohodki za „postavno“ kongrujo zaostajali. Ta naredba veljala bo odslej gotovo tudi za „novo“ kongrujo, ker od 1. 1878 naprej ima država župnikom vse tiste davke povračevati, ki bi njim utegnili postavno kongrujo kratiti. Pri nas na Štajarskem je tudi občinski red od 1. 1864 odločno naročeval, župnike gledé na njih kongruo občinskih priklad oproščevati. Okrajne in deželne priklade povračuje po naročilu vis. c. kr. minist. za uk in bog. c. k. namestnija iz verskega zaklada (religionsfonds) vsem župnikom, ki zamorejo dokazati, da bi bili „pod kongrujo“, ako bi jih morali plačevati, kakor jih okrajni in deželni odbor tirjata. Ravno tako se je že doslej dohodnina ali kuponski davek „župnikom pod kongrujo“ iz versk. zaklada povračeval.

Ravno tako zamorejo „desetek“ („Gebühren-aequivalent“ s svojih ram na verski zaklad zvaliti vsi župniki, ki so ga doslej plačevali, pa nimajo dohodkov, kakor jih postava o novi kongruji določuje. Vis. c. kr. drž. minist. je dne 27. dec. 1867 pod št. 3563 izreklo, da župnikom treba povrniti iz versk. zaklada toliko, za kolikor jim državne naredbe („Verfügungen“) njihovo kongrujo prikrašajo.

„Ali ste videli, gospod Mostovski, v kakih stiskah, da, v smrtni nevarnosti sem bil danes. Le vam se imam zahvaliti, drugače ne vem, ali bi bil odnesel živo kožo.“

„Kaj pa bo še le, ako jim razdružite rožnkransko bratovščino, in jim zavezete ženskega malika, ki ga na altarji molijo, namreč podobo Matere Božje“, pravi Mostovski.

Jaz bi se kaj takega ne predrznil, ako nečem, da name planejo in me raztrgajo“, pravi komisar.

„No pa ni treba obupati, vse bo šlo, le previdnosti je treba in potrpljenja“, zagotavlja Mostovski. Tukaj roko gospod komisar, da tudi to bo šlo; zaupajte na našo modrost. Mostovski in njegov rod bil je presvitlemu cesarju vedno zvest zaveznik, pripravljen vsak čas svoje moči položiti na altar domovine in napredka.“

Še dolgo sta se Geravs in Mostovski pogovarjala prav zaupno in tako se je danes še bolj utrdilo prijateljstvo, katero večkrat na tem svetu druží zvitega s topim.

(Dalje prih.)

Toraj ne pozabiti, da s 15. junija t. l. prenehala je stara „kongrua“ ter veljajo one številke, ktere je nova postava v I. obrazcu določila, kolikorkrat se toraj zdaj o postavni kongruji govori, treba na to novo postavno misliti, ne pa na one stare številke, na ktere treba — prej ko mogoče pozabiti. Če si sami ne bomo nove postave na svojo korist tolmačili, kdo neki naj bi to storil? Kdor bi pa po upravnem potu svojega namena ne dosegel, zamore se še na upravno sodišče obrniti. Čemu smo se pa pisati naučili!

S Štajarskega, 12. decembra. (Narodnjaki, pozor!) Da se letos ni vresničil pregovor: Sv. Katreja belega konja pojaše, to nam je bilo vsem gospodarjem po volji, ker smo lahko do prvega snega, ki je pal še le 9. t. m., vse potrebne opravke opravili. Zdaj imamo prav lepe zimske dneve. Vendar mrzlo postaja vsak dan bolj, in kdor nima zunaj potrebnega dela, vsede se rad za peč, ali saj ostane v topli izbi.

V tem času večkrat tudi navadni ljudje za kratek čas ob dolgih večerih vzamejo kakšno knjigo ali časnik v roke, kar je prav in hvale vredno, ko bi le vselej te knjige bile dobre in časniki poštene. Pa žalibože, da po mestih in tudi blizu mest tisti, ki se med bolj omikane štejejo ali celó nemški razumijo, dobivajo vedno več slabih knjig in časnikov, iz kterih se nič dobrega in lepega ne naučijo, pač pa se navzamejo tistega čudnega nemčurskega duha, ki je enako sovražen naši veri, kakor naši narodnosti, zato tega duha pijani ljudje brez izjeme sovražijo duhovne in slovenske narodnjake. Kako bi pač moglo tudi drugače biti, saj vsi po slovenskem Štajaru izhajajoči liberalni nemški listi družega ne pišejo, nego slavospeve na liberalno nemštvo ali nemški „Schulverein“, in ostudna psovanja in obdolženja duhovništva in Slovencev. „Deutsche Wacht“ v Celji, „Marburger Zeitung“, „Tagespost“ v Gradcu nam v vsaki številki to potrjujejo. Sveta dolžnost vsakega narodnjaka mora toraj biti, da se te vrste časnikom pot med naše ljudstvo zabranjuje in da se povsod na mesto teh slabih časnikov skuša spraviti kteri naših domačih poštenih listov. Hvala Bogu, da nam primernih knjig in časnikov ne manjka, ktere lahko z dobro vestjo vsakemu priporočamo in vsakemu v roke damo. Mohorske knjige, „Slovenec“, „Slov. Gospodar“, „Danica“, „Vrtec“, „Novice“ in „Brenclj“ smejo se povsod priporočati, in te vrstice sem ravno zato napisal, naj bi narodnjaki zdaj, ko se bliža novo leto in čas, ko se na časnike naroča, po svoji okolici pogledali, kdo in kaj kdo bere, in če je prilika, naj mesto slabih časnikov povsod priporočajo dobre in poštene, ali pa vsaj naj skušajo slabe iztebiti. Duhovniki in učitelji v tem lahko največ storijo in imajo za to tudi prvo dolžnost. Da bodo pa ljudje rajši po teh listih segali, morajo narodnjaki skrbeti, da se iz vseh krajev pošiljajo tem listom važna poročila hitro in vestno, kar spet najlaglje storijo duhovniki in učitelji. Opomniti imam le še, da se v tem ne sme drug na drugega zanašati, ampak vsak naj stori, kolikor more in kedar in kjer se mu prilika ponudi. V tem oziru imamo še narodnjaki veliko dela, pa do sedaj tudi veliko na vesti; toraj pozor! Na delo!

Domače novice.

(Dnevni red VII. seje deželnega zbora kranjskega), 16. decembra 1885 ob 10. uri dopoldne. 1. Branje zapisnika o VI. deželnozborni seji dne 14. dec. 1. 1885. — 2. Naznanila deželnozbornega predststva. — 3. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o § 10 letnega poročila, zadevajoč osobne zadeve. — 4. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca Šukljeja, gledé prenarredbe deželnega volilnega reda. — 5. Poročilo finančnega odseka o § 1 marg. št. 2. letnega poročila, gledé naklade od žganih pijač. — 6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu za l. 1884 (k prilogi 11). — 7. Ustno poročilo finančnega odseka o § 9 letnega poročila, zadevajoč ustanove. — 8. Ustno poročilo finančnega odseka o peticijah: a) Občine Prevoje za podporo za poplačanje bolnišniških stroškov po Francetu Klopčiču; b) Marijine bratovščine v Ljubljani za podporo; c) kraškega komiteja avstr. turistnega kluba na Dunaji, gledé podpore za osuševanje Planinske doline; d) podpornega društva rudarskih akademikov v Ljubnem za podporo; e) Hiti Matije, bivšega učitelja, za milostno pokojnino;

f) Medic Jakoba, grobokopa na Ljubljanskem pokopališču, za poviškanje letne odškodnine za pokopavanje v deželni bolnici umrlih; g) Pirnat Jerneja, ljudskega učitelja v Prečni, za 2. in 3. starostno doklado; h) Vincencijevega društva v Ljubljani za podporo; i) Arko Matije, nadučitelja v Hrenovicah, za 3. starostno doklado in povračilo 56 gl. 65 kr. starostne doklade; k) društva v podporo dijakov v Rudolfovem za podporo; l) „Matice Slovenske“ v Ljubljani za podporo; m) društva „Narodne šole“ v Ljubljani za podporo; n) društva v podporo bolnih vseučilišnikov na Dunaji za podporo; o) Ivana Temšiča, vrednika „Vrtec“, za podporo; p) Vesel Ferdinanda, učenca na akademiji za umetnosti v Monakovem, za podporo; r) Ažbe Antona, slikarja v Monakovem, za podporo.

(Svarilo.) Vrli moravski „Hlas“ svari duhovščino pred neko novo firmo s cerkveno obleko na Dunaji, imenom „J. Moor, Gonzaga-Gasse, I.“, ktera je že poskušala delati kupčije po samostanih in farovžih koroških ter poslala tudi že svojega agenta v Brn na Moravskem. Firma ta je v rokah nekatoľičanov; ime kaže na potomce Abrahame. Zapaziti je v novejšem času, da si prizadevajo židje posebno v tej stroki poskušati svojo srečo. Saj nam je še dobro v spominu, kako so hoteli lani vtihotapiti v katoliške kroge židovski list „Katholische Gesellschaft“, kteri se je pa kmalo izdal, priporočujoč tako gorko neko židovsko firmo s cerkvenimi paramenti. Znano je tudi, da je po naši deželi razpenjala svoje mreže „St. Lukas Kunstanstalt“, ki je pod tem lepim imenom družila le par židovskih mazačev, da bi lože izvajala katoličanom novce, česar sem se sam prepričal. Ko sem namreč nekoč s prijateljem, hotečim naročiti podobo za farno cerkev nekje na Slovenskem, vstopil v atelir teh „učencev sv. Lukeža“ pod streho v nekem Dunajskem kotu, sem se kar začudil nad par umazanih „krivonoscev“; še bolj pa nad njihovo „zalogo umetnih“ svetniških slik, kajti lahko bi bil pod pazduho odnesel vse te „umetnostne“ proizvode. Lahko si mislite, kako sva jo s prijateljem popihala po tamnih stopnjicah! — Zato pozor! Svoji k svojim! V Ljubljani je veliko rok, ki se pečajo z izdelavo cerkvenega orodja in obleke. Naj bi se le malo bolj združile ter iz del svojih rok morebiti napravile skupno zalogo, na katero naj bi smelo vplivati tudi vodstvo bratovščine presv. R. T., da bi nam ne bilo treba hoditi nikdar na tuje, ampak da bi doma lahko dobivali vsega, kar potrebujemo pri službi Božji ter tako, kakoršno predpisujejo cerkvena določila. Fiat!

(Prav hvale vredna) je naredba slavnega mestnega magistrata, da bi se morali trotovarji posipati in če treba večkrat na dan. Žal, da nekteri hišniki, ne hišni gospodarji, temveč hišniki (hausmeister), tega v slovenskem in nemškem jeziku objavljenega ukaza tukajšnjega mestnega magistrata niso razumeli. Ga jim bo treba menda predstaviti v tisti jezik, ki ga vsak razume, kjer se namreč bere: „plati brate!“

(Gospod Ivan Vilhar), posestnik v Ljubljani, pristopil je prvi ljubljanski podružnici „Družbi sv. Cirila in Metoda“ kot pokrovitelj s 100 gold.

(Umrli je) sinoči na Studencu optiker Rexinger, kterega so bili nedavno zaradi blaznosti tjekaj pripeljali.

(Imenovanje.) Gospod minister za notranje zadeve imenoval je okrajnega komisarja g. Ferdinanda marquisa Gozanija in grofa Rudolfa Paceta podtajnikoma v ministerstvu za notranje zadeve.

(Vrhniška čitalnica) predložila je vladi nova pravila v potrjenje.

(Pred porotniki) stal je v soboto Jože Oblak, cvet tatov in vzoren potepuh, ki je bil že 24krat kaznovan zarad hudodelstva tatvine; imel se je zopet zagovarjati proti zatožbi, da je vkradel mesarju Kopaču nove hlače in telovnik 10 gold. vredne. Dali so mu štiri leta. — V ponedeljek dopoldne zagovarjal se je 35letni kmetski sin Anton Papler zarad hudodelstva uboja, doprinešenega 22. nov. t. l. nad kmetskim fantom Matijem Logarjem, kterega je z nožem v trebuh sunil, da je poslednji za vedno zadosti imel. Dobil je sedem let hude ječe. — Zarad uboja zagovarjal se je tudi 23letni kmetski sin Jože Novak iz Godešča. Dne 22. novembra pahnili je blizo Reteč kmetskega fanta Lorenca Kavčiča v prepad in je potem še skale za njim metal. Kavčič se je vsled tega tako pobil, da je še tisto noč umrl. Novak je dobil šest let hude ječe za pokoro. —

16letnega rokodelčiča Matija Furlana, učenca pri Mikuši v Ljubljani, obdolžili so, da je delal ponarejen denar in da je imel predolge prste. Njegov gospodar ga je sam zasačil, ko je ravno dvojake ponarejal, ter ga je takoj objavil sodniji. Vrh tega mu je izmaknil tudi tri dežnike vredne 4 gold. 50 kr. Porotniki so rekli, da Furlan ni kriv ponarejanja denarja, pač pa prestopka tatvine. Sodnija mu je dala 8 dni zapore.

(Iz Mavčič) se nam poroča: Zastran ognja na Jami sem poizvedel toliko, da je zažgala hudobna roka. Neki popotni rokodelcec je menda zažgal, ker ga niso hotli v hiši prenočevati. Prenočevali ga pa zato niso, ker so bili še vselej kaj okradeni, kadar so kakega takega popotnika prenočevali. Zagrozil se je menda, da bodo imeli petelina na strehi prej ke bo dan, in res se je zgodilo tako. Ljudje so le premehki! Zakaj ne takega postopača prijeti in sodniji izročiti? Kdor si upa kaj takega ziniti, si upa tudi storiti. Gospodar je bil zavarovan.

Razne reči.

— Tisti „Rus“, ki zdaj na Dunaji s svojimi brezbožnimi slikami ruskemu imenu toliko nečast dela, boja ni ruskega, ampak Abrahamovega rodū. Možje namreč, ki ga osebno dobro poznajo, trdijo, da je on krščen žid in strasten nihilist, toraj ni čuda, da take blasfemije počenja, marveč čuditi se je, da se mu na Dunaji to dopušča. Ni li tudi to naslov — „alliance israelite“?!

— Latinska denarna konvencija. „Države Belgija, Francija, Švica, Italija in Grška imajo več let skupno pogodbo zastran kovanja denarja, vsaka teh držav kuje v srebru in zlatu enake denarje, imenuje se to „latinska denarna konvencija“. Vsaka teh držav sme na leto 5 milijonov v srebru skovati. Že več let ima ta razmera mnogo neprijateljev, posebno bi pa židje, kupčevalci z zlatom, radi videli, da bi prenehala ta denarna pogodba, da bi tudi v teh deželah ukazali zlato veljavo. Skusili so namreč, da se pri tem dá kaj zaslužiti, tako je n. p. Pruska pri vpeljavi zlate veljave kakih 200 milijonov zgubila, ker je srebro padlo v ceni a zlato se podražilo, a našli so se, ki so dobili zgubljeno. Pri latinskih denarnih državah bi bilo ravno tako, zato zmirom drezajo, posebno pa na Francoskem, vlada je tam v bližnjem sorodstvu z denarnimi židi. Skleniti se ima, da neha v petih letih denarna pogoja, — da more sprejeti vsaka država zlato veljavo, — a vsaka država mora umakniti srebrni denar. Belgija, ki ima tako zvano klerikalno vlado, je odločna zoper to in se ne dá umakniti od trdnih slepov. Francoska banka ima v kletih za 1100 milijonov frankov v komadih po 5 frankov, ako se vpelje zlata veljavo in ne umaknejo srebrni denarji, ima banka škode kakih 250 milijonov. Belgijanci pravijo, za to ne moremo porokovati ter biti odgovorni, sicer bi imela naša dežela škodo pri tem. Poleg tega je Belgija v letih 1870 kovala denar posebno lep in tako tudi pripravila Italijanom in Grkom lepega denarja v srebru za več sto milijonov; te bi mogla nazaj vzeti in zoper to se zavaruje vlada, ki je sicer klerikalna, pa vse strune napenja, da bi varovala škode deželo in ljudi. Francozje bi smeli zadovoljni biti, ako se boče tam isto tako „ljudovlada“ potegnula, da se obvaruje dežela škode in zgube.

Telegrami.

Dunaj, 15. dec. Umrli je Oberküchenmeister grof Kinsky v Meranu.

Trst, 14. dec. Umrli je fmlt. Friderik baron Villecz.

Zagreb, 14. dec. Deželni zbor pričel je danes budgetno debato.

Budapešt, 14. dec. Danes opoldne vstavili so tukaj vsi črkostaveci delo.

Carigrad, 15. dec. Madjid paša odšel je v Sofijo. Spremljal ga je general Šakir paša, ki ima vojaško nalogo pri sklepanju miru med Srbi in Bolgari. — Turški arzenal je ogenj hudo poškodoval.

Atene, 15. dec. Opozicija dvignila se bo proti ministerstvu, ker ne odobrava njegove politike.

London, 15. dec. V uradnih krogih se sliši, da bode ministerstvo v sedanji sestavi stopilo pred parlament in tako prvo priložnost porabilo za poskušnjo, ali ima v dolenji zbornici zaupanje ali ne.

Umrli so:

12. dec. Ana Miklavčič, delavka, 24 let, Poljanska cesta št. 57, otrpnjenje možganov. — Emil Rebič, vojaški frekventant, 20 let, Gospodje ulice št. 19, jetika. — Helena Šegatin, delavka, 48 let, Starinarska steza št. 1, jetika.

V bolnišnici:

10. dec. Blaž Jerančič, gostač, 73 let, kron. katar v črevesu.

Tuji.

13. decembra.

Pri **Matieu**: Franciška Pfeiffer, zasebnica, s sinom, z Dunaja. — Kochler, Plitz, Werner, Teppner, Neumayer, trgovci, z Dunaja. — Grunter, c. k. notar, iz Logatec.

Pri **Stonu**: F. Harach, fabrikant, z Dunaja. — Novak, Heumayer, Lilles, Kirsch, trgovci, z Dunaja. — Frane Lampe, trgovec, iz Zagreba. — M. pl. Polansky, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Bavarskem dvoru**: Emanuel Habberger, železn. uradnik, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Alojzij Giorgini, hišni pos., s sinom, iz Trsta. — Andrej Celebrini, kapitan, z otoka Krka.

Pri **Avstrijskem caru**: Ljudovika Melcher, zasebnica, iz Švice. — Ig. Margoliner, zasebnik, iz Haberne.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 70 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ — „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 95 „
Akcije avstr.-ogerske banke	874 „ — „
Kreditne akcije	293 „ 50 „
London	125 „ 75 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 97 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 97 „
Nemške marke	61 „ 80 „

Vabilo.

Že mnogo let sëm oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó oprostne listke na korist mestne ubožne zaklade.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovca Karl Karinger na mestnem trgu šte. 8 in Albert Schaffer na kongresnem trgu šte. 7.

Vrhu tega pa bo mestni magistrat letos te listke po naročilu sl. mestnega odbora po uradnih organih zaradi lagodnosti p. n. občinstva razpošiljal tudi po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodi si za novo leto, bodi si za god, je kakor do sedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisani poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje. Pismenim pošiljattvam naj blagovoli dodati se razložna adresa. Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Mestni magistrat Ljubljanski

(1) dné 10. decembra 1885.

Naznanilo.

Vsled sklepa ravnateljskega in nadzorstvenega odbora v svoji seji dné 6. dec. 1885 naznanjamo da bode

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice v Ljubljani

od 1. januarja 1886 naprej zaračunavála obresti od hranilnih ulog od 1. in 15. vsacega meseca, mesto dosedajnega mesečnega zaračunavanja.

Hranilne uloge bode obrestovala proti odpovedi po pravilih (§ 38. Hranilne uloge pod 100 gl. se izplačujejo brez odpovedi, do 300 gl. po odpovedi v 8 dneh in čez 300 gl. v 30 dneh;) kakor do sedaj po 4 1/2 %, proti 6 mesečni odpovedi pa po 5 %.

Posojila dovoljuje po 6 % prištevisi uradne stroške.

Uradni dan je vsaki torek od 9. do 12. ure zjutraj, za slučaj da je ta dan praznik je pa uradni dan prvi sledeči delavnik.

Ljubljana dné 10. decembra 1885.

Ravnateljski odbor.

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odraščeni, posebno priporočamo naslednje spise, kterim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok

iz vseh časov krščanstva.

- I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151,
- II. „ „ „ 1885 „ V, 160.
- III. „ prvi „ 1883 „ IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr. krasno v platnu vezan 60 kr., vsi trije deli skupaj krasno v platnu vezani veljajo le 1 gl. 50 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

(5) **Katoliška Bukvarna.**

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.